

PEDAGOGIKADA TARBIYA TIZIMI TAKOMILLASHTIRISH

Ravshanov Xusan Abduqul o'g'li
Guliston davlat universiteti Sirtqi bo'lim
Masofaviy ta'lim kafedrasi o'qituvchisi
husanbekravshanov@gmail.com

Yusupov Azizbek Xolmuxamatovich
Guliston davlat universiteti Sirtqi bo'lim,
"Masofaviy ta'lim" kafedrasi o'qituvchisi
azizbek198888@mail.ru

Annotasiya: Ushbu maqolada pedagogikada tarbiya tizimi takomillashtirish va ta'limda didaktik tizimi ta'lim maqsadlari, o'qish mazmuni, uni tashkil etishning metod va shakllari yoritilgan.

Tayanch so'zlar: tarbiya tizimi, didaktik tizim, insonparvarlik, individuallashtirish, tarbiyaviy yondashuvlar.

Аннотация: В статье описаны цели совершенствования образовательной системы в педагогике и дидактической системы в образовании, содержание обучения, методы и формы его организации.

Ключевые слова: образовательная система, дидактическая система, гуманизм, индивидуализация, образовательные подходы.

Abstract: The article describes the goals of improving the educational system in pedagogy and the didactic system in education, the content of training, methods and forms of its organization.

Keywords: educational system, didactic system, humanism, individualization, educational approaches.

KIRISH

Ta'limning Bugungi kunda insonlarni yaxshi tarbiyalash, ularni pedagogik-psixologik bilimlar bilan qurollantirish eng zarurdir. O'qitish ta'lim jarayonining asosidir. Ta'lim jarayoni ko'rinishi tashqi ko'rinishga qo'shilish orqali erishildi.

Ta'lim jarayonining o'ziga xosligini saqlab qolish maqsadida "ta'lim?, ta'lim...ta'lim!"... Unda ta'lim tizimi didaktikadan iborat emas, bir tomondan, pedagogik-psixologik tizimdan, ikkinchi tomondan, ijtimoiy-pedagogik tizimdan iborat. Ma'lum bir psixologik muhitda shakllanadi. har bir ta'lim jarayoni.o'quv muassasasi ota-onalar, o'qituvchilar va talabalar o'rtasidagi munosabatlar orqali ta'limga ta'sir qilishi kerakligini ko'rsatadi.

Oliy o'quv yurtlarida ta'limning didaktik tizimi o'qitish usullari, ta'lim mazmuni, uni tashkil etish uslubi orqali ifodalanadi. Ma'lumki, "Didaktik tizim" tushunchasi

pedagogikada ancha oldin shakllangan. Ta'lim usullarini amalga oshirishda o'rganilayotgan materialning mazmuni, uning shakli va boshqalar o'quv jarayonida amalga oshiriladi. Boshqa tomondan, ta'limni boshqarish mantig'ida didaktik tizim - ta'lim tizimining o'zi didaktik tizimda ishtirok etadi, ya'ni uni boshqaradi.

Bunday sotsializatsiya insonga maktabgacha, maktab kasb-hunar ta'limidan foydalanish va ijobiy ta'sirni amalga oshirish orqali yordam beradi. Ushbu qoidaning ta'lim tizimida nufuzli va nufuzli insonparvarlikni amalga oshirish shart emas. Bu o'qituvchi va bolalar o'rtasida insonparvarlik munosabatlarining mavjudligini, qadriyatlarni targ'ib qilishni, guruh va individual ijodkorlikdan foydalanishni talab qiladi.

Bundan tashqari, ushbu ta'lim tizimining o'zi demokratik mahsulotlar va ta'lim jarayoniga ta'sir ko'rsatish qobiliyatiga muhtoj. Ta'limning asosan to'rtta usuli mavjud. Namuna namunasi; Pandning nasihati; Rag'batlantirish; jazo

Yuqorida ta'kidlaganimizdek, tarbiya usullaridan biri jazo bo'lib, ta'lim tizimi majburlashsiz mavjud bo'lolmaydi.

ADABIYOTLAR TAXLILI VA METODOLOGIYA.

2017-2021-yillarda O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasining amalga oshirilishi davlat va jamiyat faoliyatini izchil takomillashtirish, ilg'or innovatsion va fan yutuqlariga asoslangan texnologiyalardan foydalangan holda zamonaviy ishlab chiqarishni yo'lga qo'yish imkonini beradi. U ishlashga yo'naltirilgan yangi yo'l ochdi. Bu muhim maqsadlar ilg'or xorijiy tajribani o'rganish, uning ilg'or yutuqlarini davlat va jamoat tuzilmalari hamda iqtisodiyot tarmoqlariga joriy etish asosida yuqori malakali mutaxassislar, pedagoglar va ilmiy kadrlar tayyorlash tizimini jiddiy qayta ko'rib chiqish va takomillashtirishni taqozo etadi.

Trening davomida o'quvchilarni kichik guruhlariga birlashtirish orqali hamkorlik faoliyatida rolli o'yinlar yaratish usullari; guruh muhokamasida taqdimot qilish tartibi va boshqalar - bularning barchasi pedagoglarning o'ziga xos usullariga misoldir. Lekin ularning hech biri to'g'ridan-to'g'ri biron bir aniq ta'lim masalasi bilan bog'liq emas, shuning uchun bu usullarni turli texnologiyalarga kiritish mumkin. Kollektiv yoki guruh tahlilini tashkil qilish usuli sifatida muloqot mashqlari ham uzatish usuli sifatida ishlatilishi mumkin. Shunga ko'ra, ishlab chiqilayotgan pedagogik yordam texnologiyalari avvaldan ma'lum bo'lgan usullarga asoslanganligi kuzatiladi. Pedagogik qo'llab-quvvatlash texnologiyasi – bu o'sib kelayotgan o'smirning o'zining boshqalardan ajralib turishini anglab yetishiga, o'z erkinligi va kuchi – jismoniy, intellektual, ma'naviy, ijodiy vositalaridan foydalanishiga yordam beradigan tizimdir.

Ta'limda shaxsiy hayot yo'lini va hayotning mazmunini tanlash kerak.

Texnologiyani amalga oshirish talabaning: “Men kimman?”, “Qanday bo‘lishim kerak?” degan savolidan boshlanadi. Ushbu savollarni o‘qituvchi bilan birgalikda muhokama qilish boshqa mustaqil savolga olib keladi:

"Qanday yashash kerak?" ... Berilgan maslahatlar yordamida talaba uchun mos keladigan shaxsiy turmush tarzi asta-sekin yaratiladi, intellektual, hissiy va jismoniy yuklarning qulay rejimi tanlanadi.

O‘z-o‘zini boshqarish buyruq bilan yuzaga kelmaydi, balki fuqarolarning manfaatlaridan va fuqarolarning huquqlarini o‘zaro himoya qilish zaruratidan kelib chiqadi. Bunday o‘zini-o‘zi boshqarish o‘quvchilarning manfaatlari ta‘lim muassasasida birlashganda va maktabning o‘zi fuqarolik jamiyati sifatida qurilganda namoyon bo‘ladi. Qoidalarni ishlab chiqish o‘z-o‘zini boshqarishning majburiy elementidir.

NATIJARLAR

Pedagogning kasbiy pedagogik madaniyat – uning pedagogik kasbga ega bo‘lgan, uning umumiy madaniyatini loyihalashtiradigan o‘qituvchi shaxsining ajralmas sifati hisoblanadi. Bu pedagogning yuqori professionalligi va ichki xususiyatlarining sintezi, o‘qitish usullarining mohirligi va madaniy va ijodiy qobiliyatlarning mavjudligida namoyon bo‘ladi. Pedagogning kasbiy pedagogik madaniyat - insoniyat tomonidan to‘plangan tajribani ijodiy o‘zlashtirish va o‘zgartirishning o‘lchovidir. Pedagogik madaniyatga egalik deganda, pedagogik tafakkur va ongi yaxshi rivojlangan, ijodiy salohiyatga ega bo‘lish tushuniladi

Tarbiyadan boshqa yondashish insonparvarlik tarbiyaviy tizimini yaratish bilan bog‘liq. Bu yondashish birinchi navbatda, individuallashtirish jarayoni bilan mos keladi. Yana bir bor eslatib o‘tamiz, individuallashtirish - bizning tushunishimizcha, bu o‘quvchi yoshlarda mavjud yoki o‘zining individual tajribasida egallagan yagona, alohida va o‘ziga hosligini ta‘minlab turish va rivojlantirish bo‘yicha kattalarning hamda bolaning o‘ziga tegishli bo‘lgan faoliyatlari .

MUHOKAMA

Bilamizki o‘ly ta‘lim muassasining o‘zini tarbiyaviy shu xujjatlarda, o‘zingni dunyoda anglab yetishi, dunyoga, madaniyatga, atrof muhitga, atrof muhitga munosabatni kuzatishdan iborat. Afsuski, bu vazifani faqat ta‘lim jarayonida dars jarayoni amalga oshirilmaydi: Buning o‘quvchini individual dasturlari bilan bog‘liq, ijodiy faoliyati, mehnati, dam olishi, qiziqarli mashg‘ulotlari bilan ham olib borilishi taqazo. qiladi. Demak ularni amalga oshirishda, ta‘lim jarayonida tizim innovatsiyalarini ‘rganish tadqiqot vujudga keladi. Tarbiya tizimi innovatsiyalarini tuzatish va rivojlantirish, tuzatishga ayrim masalalarni hal qilish kerak

Bularga bolalar dunyoning yaxlit va ilmiy darajasidagi ko‘rinishini, o‘z-o‘zini anglashuvini, vatan tuyg‘usinitarlash, yurt taqdiri uchun erkinlikni, umuminsoniy qadriyatlarni jalb etish, ular orasida mana shu qadriyatlarga mos bo‘lgan xulqni

kuzatish, o'sib qayta kelajak avlodda, ijodkorlikni, yordam ko'rsatishni boshqarish kabi masalalarni mumkin. Sanasak ro'yxatini yana davom ettirish mumkin. Lekin har qanday vaziyatda ham, mana shu ishlab chiqarishning o'zi yuqorida sanab o'tilgan vazifalarining muhimligini ko'rsatadi.

Bunda tarbiya – bu o'ziga hos mazmunga ega bo'lgan bolaga shaxsiy ijtimoiy foydalanish mumkin bo'lgan ta'sir ko'rsatishga asoslanadi. Bunday tarbiya ma'lum shakllarda yakka turda, jamoada, metodguruxlarda amalga oshirishda. Bu yondashish biz uchun yaratilgan ijtimoiy yordamni to'g'ridan-to'g'ri bog'liq, bunda biz tarixiy ishlab chiqarish bilan bog'liq ijtimoiy yordamni, moddiy munosabatlarni, ma'naviy va moddiy madaniyat bilan munosabatlarni, inson tomonidan tashkil etilgan jarayonini tushunamiz.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, o'qituvchining umumiy madaniyati va kasbiy o'sishi uchun tayanch malakada namoyon bo'ladi. O'qituvchi shaxsining umumiy rivojlanishidagi o'rinlardan birini uning axloqiy xususiyatlari egallaydi, bu insonning tashkilot dunyo bilan aloqasini yaxshilik va yomonlik mezonlari asosida tuzatish.

Talabalar hayotini demokratik hal qilishga imkon beradi. Bunday foydalanish erkinlik va mas'uliyatlilik doirasini belgilab beradi. Ushbu holatni ko'paytirish, kuch-quvvat bilan bog'liq bo'lgan ko'plab maktablarimizni o'z ichiga oladi. SHuni, bu uslubda ham ma'lum zararlari mavjud. O'qituvchi pedagog, ba'zi bolalar ustidan nazoratchi bo'lib ularning liderlik, otomonlik muammolarni avj olib ketmasligini kuzatib borish zarur. Bunday holatda bolalar jamoasida adovat ham qurilish shartnoma va bolalar qonuni bajaruvchilar va ularga qarshi kuzatuvchilarga ajratish mumkin. SHunday qilib, yuqorida tasvirlangan uslublar to'plami yangi maqsad, pedagog yordam uchun texnologiyani belgilab beradi. Va mana shu mazmunda innovatsion texnologiyadan iborat bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Tumalev V,V. Uchitelstvo v situatsii sotsialno – politicheskixperemen CH.Z. InnovatsionnnY potensial sovremennogo uchitelya. SP b, 1995.
2. Khalilova, L., Ravshanov, H., Xudayberdiyev, R., & To'rakulova, G. (2024). DIGITAL TECHNOLOGY INTEGRATION FOR IMPROVING FOREIGN LANGUAGE LEARNING. *Евразийский журнал технологий и инноваций*, 2(1), 188-191.
3. Ayderovich, K. E., & Kholmukhamatovich, Y. A. (2022). The role of the Russian language in the enrichment of uzbek linguistic terminology.
4. Khalilova, L., Allayarov, A., Ravshanov, H., Karimova, Z., & Yusupov, A. (2024). LANGUAGE AND SOCIAL CONSTRUCTS IN GENDER-RELATED LEXICAL UNITS. *Евразийский журнал технологий и инноваций*, 2(1), 164-169.

5. Ayderovich, K. E., & Xolmuxamatovich, Y. A. (2022). The linguistic picture of the world as a reflection of the mental characteristics of the ethnos.
6. Khalilova, L., Ravshanov, H., & Sariboyev, N. (2023). ROLE OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN EDUCATION. *Евразийский журнал технологий и инноваций*, 2(1 Part 2), 64-67.
7. Yusupov, A., Xudayberdiyev, R., & Allayorov, A. (2024). TA'LIM MUHITIDA TARMOQ TEXNOLOGIYALARI FANINI O 'QITISHNING O 'RNI. *Евразийский журнал технологий и инноваций*, 2(1), 113-118.
8. Yusupov, A. (2022). TA'LIM JARAYONINI ZAMONAVIY AXBOROT KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANILGAN HOLDA TASHKIL QILISH. *Science and innovation*, 1(B8), 462-466.
9. «Хамса». A.Navoiy o gumannosti. Xomeriki O.G. Innovatsii v praktike obucheniya. *Pedagogika*, - 1993.№2.
10. Abdurakhmonovna, N. M. (2020). Methodology of giving professional knowledge to future teachers. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 10(5), 1378-1383.
11. Qudratov, A. N., & Yusupov, A. X. (2021). O 'QUV JARAYONIGA AXBOROT KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARINI QO 'LLASH. *Science and Education*, 2(1), 309-313.